

2. Bessenyei György kézíratai.

A pataki kézírattárban Bessenyei műveinek több olyan kézírata van, amelyet Bessenyei sajátkezű javításaival s toldásaival látott el. (Így p. o. a *Tarimenes utazásának* III. kötete s a *Bihari remete*.) Ha összehasonlítjuk a kiadott szöveget ezekkel, azt tapasztaljuk, hogy az eltérések és bővítések legtöbbször hiányzanak, p. o. a *Bihari remetének* Széll Farkas-féle (1894-i) kiadásának a következő helyein: a 29, 41, 44, 46, 47, 51, 71, 72, 92, 102, 104, 106, 108, 110, 111, 119. lapokon. Nemcsak a jegyzetekben, hanem a szövegben is van eltérés, pl. a 72, 92, 102, 106, 110, 111, 119. l. Jó volna, ha a következő kiadásnál ezeket figyelembe lehetne venni.

GULYÁS JÓZSEF.

KAZINCZY FERENC NÉHÁNY FELJEGYZÉSE.

A pataki könyvtár kézírattára Kazinczytól sok érdekes feljegyzést őriz. Így Gersei Pethő Józsefről, Homonnai Bálintról, Laurent Józsefről, Kollonics Zsigmondról stb. Ezek közül most csak egyet mutatunk be, mely érdekes fényt vet Kazinczy lelkére. Egy könyvre vonatkozik ez: «Az Ipam, Gróf Török Lajos, nekem azt beszéllé, hogy az atyja, Gróf Török József, a' Referendarius és később a' kassai (másként Szepesi) Kamarának Administratora, azzal az áhítatossággal szokta volt olvasni Senecát, a' mellyel az imádkozni szerető Pap a' maga Breviáriumát. Előmutatván az Exemplart, a' melly neki Kézi-könyve vala, kértem a Grófot, hogy azt ajándékozná nekem. Imhol van az, s kérem gyermekeimet, hogy a' könyvet tiszteljék ősöknek emlékezetéért' s birtokokból soha ki ne eresszék. Álljon az annak gondviselése alatt, a' ki Familiai Leveleinket fogja őrzeni.

Széphalom, Jul. 18. 1821.

Kazinczy Ferencz.»

A könyv címe: *Senecae Opera, quae exstant omnia*. Antwerpiae, 1652.
Könyvtári jelzete: H H 1097

GULYÁS JÓZSEF.

A PANNONHALMI KÖNYVTÁR ISMERETLEN
EGYHÁZI ÉNEKESKÖNYVEI.

Az énekeskönyvekkel — főleg a kézíratosakkal — foglalkozó irodalmunk még sokkal adósa a tudománynak. A legelső teendő természetesen az egyes énekeskönyvek felkutatása és irodalmi ismertetése volna — de épen ez az első lépés a legnehezebb, mert nemcsak majdnem minden valamirevaló gyűjteményben található egy-két kézíratos énekeskönyv, hanem igen sok van még ma is magántulajdonban, sőt használatban is. Egy ember, önmaga, szinte lehetetlen, hogy elvégezze ezt a feladatot. Erdélyi Pál 1899-ben 76 kézíratos énekeskönyvet ismer, Szabó T. Attila 1934-ben — igaz, hogy jóval nagyobb időközt ölel fel — már 572-öt: nagy haladás ez, de a teljességtől még mindig messze áll. Az alábbiakban a Pannonhalmi Könyvtár ide vonatkozó ismeretlen énekeskönyveit soroljuk fel.